

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de
Montisfalisci, M.DCC.XVII.

Casus XIII. Argumentum. Judæus, Paganus, Infidelis, Hæreticus,
illegitimus, an possint acquirere Juspatronatus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72191)

dicti Iuris processionis. Est etiam foemina capax Iuris Alimentorum, nec non oneris defendendi Ecclesiam, quia licet non possit defendere illam per se ipsam in iudicio, potest tamen eam defendere per Procuratorem, est etiam capax Iuris presentandi, ut bene probat Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. part. 1. quest. 17. art. 2. num. 30.

ARGUMENTUM.

Judaus, Paganus, Infidelis, Haereticus, Illegitimus an possint acquirere Juspatronatus, & per quod delictum hoc admittatur.

SUMMARIUM.

- 1 *Judaus, Paganus, Infidelis, Haereticus sunt incapaces Jurispatronatus.*
- 2 *Schismaticus simplex, Apostata, Excommunicatus, Simoniacus, Infamis in eo statu sunt capaces Jurispatronatus, quoad proprietatem, non vero quoad exercitium.*
- 3 *Personae fictae sunt capaces Jurispatronatus.*
- 4 *Fundans Ecclesiam de Bonis elemosinaliter acquisitis non acquirit Juspatronatus, sed Ecclesia erit libera.*
- 5 *Illegitimi, & Bastardi ex dispositione fundatoris possunt esse incapaces Jurispatronatus, sed de Jure communi sunt capaces.*
- 6 *Illegitimi succedere possunt in Jurepatronatus per posterius, & in defectum legitimorum.*
- 7 *Patronus per se, vel per alios interficiens Rectorem Ecclesiae, ammittit Juspatronatus, ipso facto, & ejus haeredes prohibentur clericari in titulum illius Ecclesiae, sed limita, ut ibi.*
- 8 *Dictio Prorsus juncta cum verbo futuri temporis inducit dispositionem, pena ipso facto.*
- 9 *Filii, & descendentes Patroni occisoris ex gratia rehabilitari possunt ad Juspatronatus tam activum, quam passivum.*
- 10 *Episcopus an possit dispensare, & rehabilitare Filios, aut haeredes Patro-*

ni Occisoris ad Juspatronatus tam activum, quam passivum.

- 11 *Patronus incidens in haeresim, ammittit Juspatronatus haereditarium ipse, & ejus haeredes; secus si Juspatronatus esset gentilitium, quia tunc transfret ad illos de genere vocatos, & num. 12. & 14.*
- 13 *Patronus haereticus revertens ad fidem non recuperat Juspatronatus.*
- 15 *Patronus ammittit Juspatronatus, si occupet, aut convertat in usus proprios Bona, aut fructus Ecclesiae Patronalis, an autem hoc procedat, quoad ejus haeredes, & descendentes, vide num. 16.*
- 17 *Juspatronatus ammittitur per Crimen Laesae Majestatis, & per actum proditorium erga Patriam.*

C A S U S X I I I.

Iudaus, Paganus, Infidelis, Haereticus fundando, construendo, aut dotando Ecclesiam non acquirunt in ea Juspatronatus, quia Canones supradicti in cap. Pie Mentis, cap. Quicumque, & in isto cap. Filiis, concedunt pro qualibet ex dictis Causis Juspatronatus solum Christianis, Fidelibus, & Personis honestioribus, idest Catholicis, ut explicat Archidiacon. in hoc cap. Filiis. Ergo cum tales non sint supradictae Personae sequitur, quod ipsae in eo statu non sint capaces acquirendi Juspatronatus, & praesertim, quia haereticus juxta Text. in cap. Cum secundum Leges de haeret. in 6. non possidet de iure ulla Bona, nec habet ullum dominium eorum, & consequenter si fundaret, dotaret, aut construeret Ecclesiam, nihil de suo daret. Idem dic de Fautoribus, Receptoribus, & Defensoribus Haereticorum. Abb. in cap. Nobis de Jurepatr. num. 3. ibique Butr. & Anan. num. 3. Fagnan. num. 7. & seqq.

Simplex Schismaticus, Apostata, Excommunicatus (excepto illo, qui perseveravit per annum in Excommunicatione, juxta Text. in cap. Excommunicamus de Haeret.) Simoniacus, Infamis, fundantes, construentes, aut dotantes Ecclesiam, acquirunt Juspatronatus juxta supra

supradictos Textus concedentes illud omnibus Christianis, Fidelibus Catholicis, quales sunt supradictæ personæ, sed acquirunt illud, quoad proprietatem, non verò quoad exercitium; quia quamdiu perseverant in eo statu, non possunt illud exercere, ut apud *Lambert. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 7. art. 3. usque ad 10. Rocch. de Carte eodem tract. in verb. Competens, Vivian. eodem tract. par. 1. lib. 2. cap. 6.*

- Personæ fictæ, scilicet Universitas, Communitas, Collegium, Capitulum fundantes, construentes, aut dotantes Ecclesiam, nomine Universitatis, Communitatis &c. & de Bonis propriis acquirunt Juspatronatus, quod erit penes Universitatem, aut Communitatem &c. non verò penes singulos Communitatis, secus verò si Universitas Communitas &c. fundant, construunt, aut dotant Ecclesiam de Bonis singulorum, uti singulorum; quia isti in hoc Casu, & non Communitas erunt Patroni; aut si fundant, construunt, aut dotant Ecclesiam de Bonis eleemosinaliter acquisitis, scilicet de Bonis, quæ illi de Universitate pro eleemosina dederunt Ecclesiæ; quia in hoc Casu nec Universitas, nec illi de Universitate erunt Patroni, sed Ecclesia erit libera. Ita *Archidiaconus in cap. Si plures 16. quest. 7. Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 7. art. 15.* Et ratio est, quia Textus supradicti concedunt Juspatronatus cuicumque ex aliqua ex dictis Causis indefinite absque distinctione inter personas singulares, & personas fictas, ut sunt supradictæ.

- Illegitimi, & Bastardi de Jure communi sunt capaces Jurispatronatus, quia per supradictum Textum in cap. *Piamensis* omnis Christianus est capax Jurispatronatus; Sed ex dispositione fundatoris possunt esse omninò incapaces; Si enim fundator velit Patronum pro tempore esse debere Clericum, & habere Jus eligendi, & conferendi, tunc Illegitimus, seu Bastardus, judicatur omninò incapax Jurispatronatus. Tum quia Bastardus regulariter est omnium Jurium Spiritualium incapax. Tum etiam quia Clericus esse non potest Bastardus absque dispensatione *Rot. decis. 112. per tot. par. 1. Recen.*

- 6 Si verò Fundator non expressè, nec tacite excludat Illegitimos, tunc isti sunt capaces, & succedere possunt in Jurepatronatus; sed per posterius, & in defectum legitimorum, quia in vocatione filiorum, & descendentium non veniunt illegitimi, quando ad sunt legitimi, sed solum in defectum, quatenus legitimi non extent, etiam si illegitimi fuerint à Principe Laico legitimati, *Vivian. de Jurepatr. lib. 14. par. 3. cap. 2. num. 57. Rot. decis. 126. per tot. par. 1. Recen. Adde. ad Pamphil. decis. 236. num. 11. cum seqq. & resolvit Sacra Congregatio Concilii in Mutinen. Beneficiorum 6. Junii 1682.* Sed de hoc Articulo latius dicam infra in *Secunda Parte, Can. I. & II.*

- Juspatronatus autem ex dictis Causis acquisitum à Patrono ammittitur per crimen occisionis Rectoris, aut mutilationis alicujus membri; dum Patroni, si interfecerint per se, vel per alios Rectorem, vel Clericum Ecclesiæ Patronatæ, privantur omnibus Juribus, quæ habent in ea, & eorum hæredes, & descendentes usque ad quartam generationem prohibentur Clericari in titulum illius Ecclesiæ, nisi Patronus illum necaret ad defensionem propriæ vitæ, ut est Textus expressus in cap. *In Quibusdam de pan. ibique Abb. num. 1. Barbof. num. 1. Butr. num. 1. & 18.* & quidem privantur dictis Juribus ipso facto absque necessitate sententiæ Judicis: quia Textus dicit: *Prorsus ammittent*: quæ dictio *Prorsus* juncta cum verbo futuri temporis inducit dispositionem pænæ ipso facto. *Abb. ubi supra num. 7. Garz. de Benefic. par. 11. cap. 10. num. 57.*

- Sed Filii, & descendentes Patroni occisoris ex gratia rehabilitari possunt ad Juspatronatus tam activum, quàm passivum, ut fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii in *Marficana dispensationis 9. Junii 1708.* ubi fuit expositum, per hæc præcisa verba, quòd Familia de Berardis possidebat in Ecclesia receptitia, Sanctæ Mariæ Novæ Terræ Gioiæ tria Jurapatronatus Laicalia. Cùm autem de anno 1669. Ioseph de Berardis homicidium commisisset in Personam Sulpicii Mascitelli unius ex Sacerdotibus Capitulum constituentibus in antedicta Ecclesia receptitia, fuit exinde declaratus **Excommunicatus**

catus, subindeque pace obtenta à Consanguineis fuit absolutus, hac tamen conditione specialiter adjecta: *Quod nequaquam absolutio proficiat, quo minus si ipse aliquod Feudum, seu Juspatronatus ab Ecclesia, in qua dictus Sacerdos, forsitan intitulatus erat, obtinet, ipse ejusque haredes perpetuo illis sint privati, & ne minus vindicta, quam excessus memoria prorogentur ipse, ejusque liberi propter hoc inabiles censeantur ad Beneficia Ecclesiastica in futurum obtinenda, nisi cum illis fuerit super hoc misericorditer dispensatum.*

Occasione verò Vacacionis per obitum Sacerdotis Dominici unius ex memoratis Cappellanis, humillimas fuderunt preces Sanctissimo Domino Nostro ad Sacram Congregationem remissas, Egidius, ejusque Fratres minores Filii Nicolai Junioris nati ex Josepho occifore pro gratia dispensationis, seu rehabilitationis tum activè, tum passivè ad Juspatronatus non solum ipsorum favore, sed etiam suorum Successorum in infinitum: sicuti presentatus de anno 1695. ad unam ex dictis Cappellaniis rehabilitatus fuit à san. memor. Innocentio XII. prævio voto hujus Sacræ Congregationis, præfatus Sacerdos Dominicus Filius ejusdem Josephi occiforis, & quidem oratores gratiam non desperant, nedum sub motivo Pacis, & conjunctionis hinc inde inter haredes occiforis, & occifi jam diu sequuntæ, verum etiam eorum maximæ inopiæ, qui pro ascensu ad Sacros Ordines nullum Patrimonium possident præter Juspatronatus passivum ad dictas Cappellantias. Unde proposito dubio: *An, & quomodo petitis sit annuendum in Casu &c. Fuit responsum. Pro Gratia, quoad obtinendam Cappellantiam vacantem tantum*

10 An autem Episcopus possit dispensare, aut rehabilitare Filios, aut haredes Patroni occiforis ad Juspatronatus tam activum quàm passivum, aliqui affirmant ea ratione, quia ubicumque in Jure permittitur dispensatio, & non reservatur specificè Papæ, videtur Potestas dispensandi indulta Episcopo *Abb. in dicto cap. in Quibusdam num. 5. ibique Barbof. numer. 4*

Hostiensis verò in eodem capite *In quibusdam* negat dicens tutum, & Ecclesiæ

expediens esse, ut solus Papa dispense, ut saltem magis timeant talia agere cum non viderit per alium, quam per Papam dispensari; quam sententiam puto veriorum, & in praxi servatam, & videtur sequi *Gloss. in dicto cap. in Quibusdam, verb. Dispensatum, ibi: Honestum esset, quod nullus Episcopus sine licentia Papæ dispensaret cum talibus, ut alii saltem timerent, cum viderent illos usque ad ultimam generationem puniri, ibique Butr. num. 23.*

11 Patronus incidens in hæresim, ammittit Juspatronatus hæreditarium ipse, & ejus haredes, & Ecclesia acquirit libertatem, cum Patronus propter crimen hæresis ammittat omnia Bona, & Jura, sicuti etiam propter crimen Symoniæ ad *Text. in cap. Cum secundum Leges de hæret. in 6. Gloss. in Clementina Pastoralis in verb. Subjecta, cap. Quia Clerici de Jurepatr. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 31. Sanchez in præcepta Decalogi lib. 2. cap. 19. num. 16. & 17. Pax Jordan lucubrat. tom. 2. lib. 10. tit. 7. num. 424. Campanil. in divers. Juris Canonici rubric. 11. cap. 13. num. 506. Vivian. de Jurepatr. lib. 15. cap. 2. numer. 6. del Bene de Offic. S. Inquisitionis par. 1. dubit. 113. num. 1. Farinacc. de Hæres. quaestione 90. num. 24. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quaest. 14. num. 30.*

12 Quidquid secus esset, si Patronus hæreticus possideret Juspatronatus titulo familiaris, seu gentilitio, seu si Juspatronatus esset gentilitium, tunc enim ammittit quidem Patronus hæreticus Juspatronatus, sed non proinde Ecclesia acquirit libertatem, quia Juspatronatus in hoc Casu transit ad illum, qui est de genere, si supervit, ob rationem, quod iste non habet Patronatum à Patrono, qui deliquit, sed à genere, & Majoribus, & proinde hæresis illius Patroni non potest huic præjudicare juxta *Lotter. ubi supra num. 22. & 23.*

13 Etsi Patronus hæreticus post longam perseverantiam in hæresi revertatur ad fidem, nullatenus recuperat Juspatronatus, etiamsi fuisset restitutus auctoritate Papæ, ut dicunt *Imol. in cap. Quia diligentia de Election. Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quaest. 2. art. 2. sub num. 2. Pax Jordan ubi supra lib. 10. tit. 7. num. 424.*

Nec

14 Nec potest descendens à Patrono hæretico sibi vindicare Juspatronatus, nisi probet formiter, & concludenter illud ad se spectare titulo familiari, seu Gentilitio, maximè quando ordinarius, seu Promotor Fiscalis est in Causa, ut tradunt *Lotter. de re Benef. lib. 12. quest. 13. numer. 117. Gratian. discept. 820. num. 1. Tondut. quest. Benefic. par. 2. cap. 4. §. 9. num. 9. Vivian. de Jurepatr. lib. 11. cap. 5. num. 16. Posth. de Manu. observat. 32. num. 27. Rot. decis. 235. num. 1. in fine par. 2. Recen.*

Amittit etiam Patronus Juspatronatus, si occupet, aut convertat in usus proprios Bona, aut fructus Ecclesiæ Patronalis, quos ipse in limine foundationis sibi non reservavit, aut impediatur, ne Rector liberè percipiat fructus Bonorum ejusdem Ecclesiæ, immo incidit in Excommunicationem, & non potest recuperare Juspatronatus, nec absolvi, nisi restituat, & reintegret Ecclesiam de omnibus per ipsum ablatis, & occupatis, ut expressè disponit Concilium Tridentinum *cap. 11. sess. 22. de Reformat. ibi: Quod si ejusdem Ecclesiæ Patronus fuerit, etiam Jurepatronatus ultra predictas penas eo ipso privatus existat: ibique Barbof. num. 7.*

16 An autem etiam hæredes, & descendentes Patroni propter hujusmodi delictum ab eo commissum amittere, & privari debeant Jurepatronatus? Respondendum est cum distinctione superius etiam insinuata num. 12. Aut enim Juspatronatus est gentilitium, & familiare, & tunc

descendentes à Patrono propter cuius delictum privari non possunt Jurepatronatus, quia Causam non habent ab eo, sed à Gente, & Majoribus; unde delictum commissum à dicto Patrono eis præjudicare non potest, sed defuncto delinquente Juspatronatus redit ad vocatos; & si nullus extaret, Ecclesia remaneret libera, *Arch. in Canbn. Considerandum num. 1. 16. quest. 7. Igneus in repetit. L. Necessarios §. Non alias in prima par. num. 438. vers. Vel melius, & num. 482. vers. Similiter Juspatronatus ff. ad Senat. consult. Syllan. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 14. numer. 23. & 33. Rota decis. 232. numer. 3. coram Coccin.*

Aut est hæreditarium, & subdistinguentum est; Aut hæredes Patroni non reintegrent Ecclesiam de Bonis, & fructibus à proprio auctore ablatis, & occupatis; & tunc privantur Jurepatronatus, sicuti privatus remanet idem Patronus, à quo Causam habuerunt, donec non restituant ablata Ecclesiæ; aut reintegrent eandem Ecclesiam; Et tunc crederem eos reintegrari etiam debere de Jurepatronatus, sicuti in hoc Casu reintegraretur idem Patronus, juxta supradictam dispositionem Concilii:

Amittitur etiam Juspatronatus per 17crimen Læsæ Majestatis, per actum proditorium erga Patriam, & per quodcumque aliud crimen, ratione cuius quis privatur omnibus bonis, juxta *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quest. 8. art. 4. §. 6.*

